

ปัจจัยด้านงานและสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน
ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
**Job Performance Factors and Physical Working Environment
that Affected Job Satisfaction**

ธนัชร เฟื่องงามพร และ อภิรดา สุทธิสานนท์

Thanatporn Fuengngamporn and Apirada Suttisanok

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Master of Business Administration Program, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน (2) ปัจจัยด้านงานขององค์กรที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานและ (3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 160 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Samples t-test, One-Way ANOVA และ Multiple Linear Regression Analysis โดยใช้วิธี Stepwise อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านงาน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านคุณภาพของงาน และด้านเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าช่วงเวลาการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน ปัจจัยด้านงานขององค์กรในด้านขอบเขตงานที่ชัดเจน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน เวลา และในด้านภาพรวม และปัจจัยด้านความมีอิสระมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน ปริมาณงาน และในด้านภาพรวม สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงานด้านปัจจัยในการจัดสถานที่ และด้านแสง มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และในด้านภาพรวม ส่วนปัจจัยด้านอุณหภูมิ และเสียง มีผลต่อความพึงพอใจในด้านคุณภาพของงาน เวลา และในด้านภาพรวม

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านงาน, สภาพแวดล้อมทางกายภาพ, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this independent study were to study (1) the factors demographic that affected job satisfaction (2) the job performance factors of organization that affected job satisfaction and (3) the physical working environment that affected job satisfaction. The sample of the study comprised 160 Thai Traditional Medicine in the institutions in Pathumthani. The data were analyzed using Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Independent Samples t-test, One-Way ANOVA, Multiple Linear Regression Analysis using Stepwise method at

0.05 level of significance. The results of the study indicated that the priority of job performance factors and physical working environment overall were at the highest level, and the job satisfaction in the aspects of work quality and time were found at the highest level. The results of hypothesis testing showed that different working period made differences in the employee job satisfaction. The job performance factors of organization in the aspects of clear job descriptions had effects on job satisfaction on work quality, time and the overall, and the privacy factors had effects on employee job satisfaction in the aspects of work quality, work quantity and the overall. The physical working environment in the aspects of workplace and light had effects on employee job satisfaction on work quality, work quantity, time and the overall, moreover the aspects of temperature and noise had effects on employee job satisfaction on work quality, time and the overall.

Keywords: job performance factors, physical working environment, job satisfaction

บทนำ

ในปัจจุบันการเพิ่มทักษะของคนมีความสำคัญมาก ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน มีเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนองค์กร ให้ทันต่อเทคโนโลยีที่พัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาแต่เทคโนโลยีก็ไม่สามารถนำใช้ทดแทนมนุษย์ได้ทั้งหมด เพราะมนุษย์เป็นผู้สรรค์สร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา (สมจิต อมินลาซ, 2553) มนุษย์จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้องค์กรเดินหน้าได้ เช่นเดียวกับการทำงานด้านแพทย์แผนไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนการสอน หรือการดูแล บำบัด รักษา ฟันฟูให้คำปรึกษาคนไข้ คนก็เป็นบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานเช่นกัน หากผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ก็ส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผลลัพธ์ที่ออกดีที่สุด

ปัจจัยด้านงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่องค์กรใช้กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานดึงศักยภาพภายในตัวออกมาใช้ให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความท้าทายในการปฏิบัติงาน งานที่ได้รับมีความหลากหลาย ไม่จำเจ และมีความอิสระในด้านความคิดและการปฏิบัติที่อยู่ในกรอบที่กำหนด (สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2552) แต่อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมทางกายภาพก็ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นแสงเสียง การจัดสถานที่และอุณหภูมิความร้อน ความเย็น (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2553)

ซึ่งในด้านงานแพทย์แผนไทย เนื่องจากส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับคนทั้งสิ้น เช่น การสอนนักศึกษาการดูแลสุขภาพคนไข้ หรือผู้ที่เข้ามาปรึกษาเรื่องสุขภาพ ทั้งองค์ความรู้ที่จะต้องเผยแพร่เพื่อดูแลสุขภาพหรืออาการโรคต่างๆ ซึ่งงานด้านนี้มีความเครียดและความกดดันอยู่ในตัวมันเองอยู่แล้ว ถ้าปัจจัยด้านงานและสภาพแวดล้อมไม่ดีก็ย่อมมีผลให้เกิดความไม่สบายกายไม่สบายใจ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานและเนื่องจากงานออกมามีปัญหาตามไปด้วย

ในทางกลับกันหากสภาพแวดล้อมดี ปัจจัยด้านงานดีถึงจะมีความกดดันหรือความเครียดในการทำงาน ปัจจัยทั้งสองด้านนี้ก็สามารถช่วยลดแรงกดดันและความเครียดนี้ลงได้บ้าง สุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี ผลงานที่ออกก็ดีขึ้นไปด้วยเช่นกัน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงสนใจศึกษา ปัจจัยด้านงานและสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้พนักงานทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงงานให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านแพทย์แผนไทย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านงานขององค์กร ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย

3. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีหลายปัจจัย ซึ่งอาจพิจารณาได้เป็น 4 กลุ่ม คือ (สุพานิ สฤษฎ์วานิช, 2552, น.80)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ความสามารถ พนักงานมีฝีมือ ความเชี่ยวชาญสูงสอดคล้องกับเนื้อหา

1.2 ความต้องการ ความปรารถนาในกระทำให้งานให้บรรลุเป้าที่ตั้งไว้และอยากได้การยกยอสรรเสริญ ก็จะทำให้มีความปลื้มใจในงานสูง

1.3 อายุงาน และอายุตัว พนักงานที่มีอายุงาน และอายุตัวสูง ก็มักจะมีความรู้ ความชำนาญ และตำแหน่งหน้าที่การงานสูง จึงทำให้มีความพอใจในงานสูง

1.4. บุคลิกภาพ ส่วนใหญ่พบว่าบุคลิกจะเกี่ยวข้องกับงาน เช่น แบบมุ่งมั่น แบบ Internal Locus of Control จะทำให้มีความเบิกบานใจสูง

2. ปัจจัยด้านงาน

เป็นเกณฑ์ทั่วไปของงาน หากมีสูงจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจสูงและสร้างงานได้โดดเด่น และสมบูรณ์ได้แก่

2.1 มีขอบเขตที่ชัดเจน ทุกคนมีหน้าที่ที่ชัดเจน ว่าต้องรับผิดชอบอะไร ทำหน้าที่อะไรบ้าง มีขอบเขตงานที่รับผิดชอบชัดเจน

2.2 มีความท้าทาย งานที่ได้มีความท้าทายความสามารถอยู่ตลอดเวลา เป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถ เพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

2.3 มีความหลากหลาย งานที่ได้รับมอบหมาย มีความหลากหลาย ไม่จำเจ เป็นงานที่ต้องใช้หลักการ

วิชาการ เทคนิค ทักษะต่าง ๆ และความพยายาม

2.4 ความเป็นอิสระ งานที่ได้รับมอบหมาย มีอิสระในการปฏิบัติและด้านความคิดสร้างสรรค์ แต่อยู่ภายใต้ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนด

3. ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร

3.1 เพื่อนร่วมงาน มีความเกี่ยวข้องที่ดีกับผู้ร่วมงาน มีความร่วมมือร่วมใจที่ดีทำให้เกิดความชื่นชอบในการทำงาน

3.2 ผู้บังคับบัญชา การบัญชาการที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะทำให้คนในปกครองมีความพอใจ

3.3 ผลตอบแทนและผลประโยชน์ได้ค่าสินจ้างที่ยุติธรรม และได้ผลิตผลที่เหมาะสมจะทำให้มีความรู้สึกโปรดปรานในการปฏิบัติงาน

3.4 โอกาสในการเติบโตก้าวหน้าในองค์กรนั้น ๆ

3.5 โครงสร้างขององค์กร ชัดเจนเหมาะสม จะทำให้รู้ขอบเขต ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ

3.6 กฎระเบียบและนโยบายต่าง ๆ ที่สมเหตุสมผลจะทำให้พนักงานมีกรอบและมีกฎเกณฑ์ใช้ในการปฏิบัติงานที่พอเหมาะพอดี

4. สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่

4.1 การจัดสถานที่ การจัดสถานที่ในการทำงาน มีความเหมาะสม ไม่แออัด มีการแบ่งสัดส่วน กำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัยต่อการปฏิบัติงาน

4.2 อุณหภูมิ ภายในห้องทำงานมีการระบายอากาศที่ดีอุณหภูมิเหมาะสมหากพื้นที่ทำงานมีความร้อนสูง ทำให้ร่างกายมีการขับเหงื่อ สูญเสียเกลือแร่ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกอ่อนเพลีย อ่อนล้า และหากอุณหภูมิเย็นเกินไป อาจทำให้เกิดเป็นตะคริว

4.3 แสง ในบริเวณสถานที่ทำงานมีการจัดการแสงสว่างให้มีความเข้มของแสงเพียงพอและเหมาะสมกับประเภทของงาน แสงไม่น้อยหรือจ้าเกินไป เพื่อความสบายตาในการทำงาน ไม่เกิดอาการล้าตาหรือแสบตาและงานที่ได้ก็จะมีคุณภาพและเกิดข้อผิดพลาดน้อย

4.4 เสียง ในสถานที่ทำงานไม่มีมลภาวะทางเสียงที่สร้างความรำคาญในการทำงาน เช่น เสียงตะโกนเสียงรบกวนจากยานพาหนะยานยนต์ เครื่องบิน หรือเครื่องจักร เพราะทำให้ขาดสมาธิ และประสิทธิภาพในงานทำงานลดลง

จะช่วยเพิ่มความสดใสแจ่มใสในการสร้างชิ้นงาน ช่วยเกื้อหนุนการคบค้าสมาคม และการติดต่อกันภายในองค์กร จึงทำให้มีแรงจูงใจในการทำงานด้วย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงาน Peterson and Plowman (1989 อ้างอิงจาก จิตรารวรรณ ถาวรวงศ์สกุล, 2554, น. 71) ได้สรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพในการทำงานไว้ 4 ข้อ ดังนี้

1. คุณภาพของงาน (quality) จะต้องมีความถูกต้อง ประณีตเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ และผลงานที่สำเร็จเป็นที่พึงพอใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถ

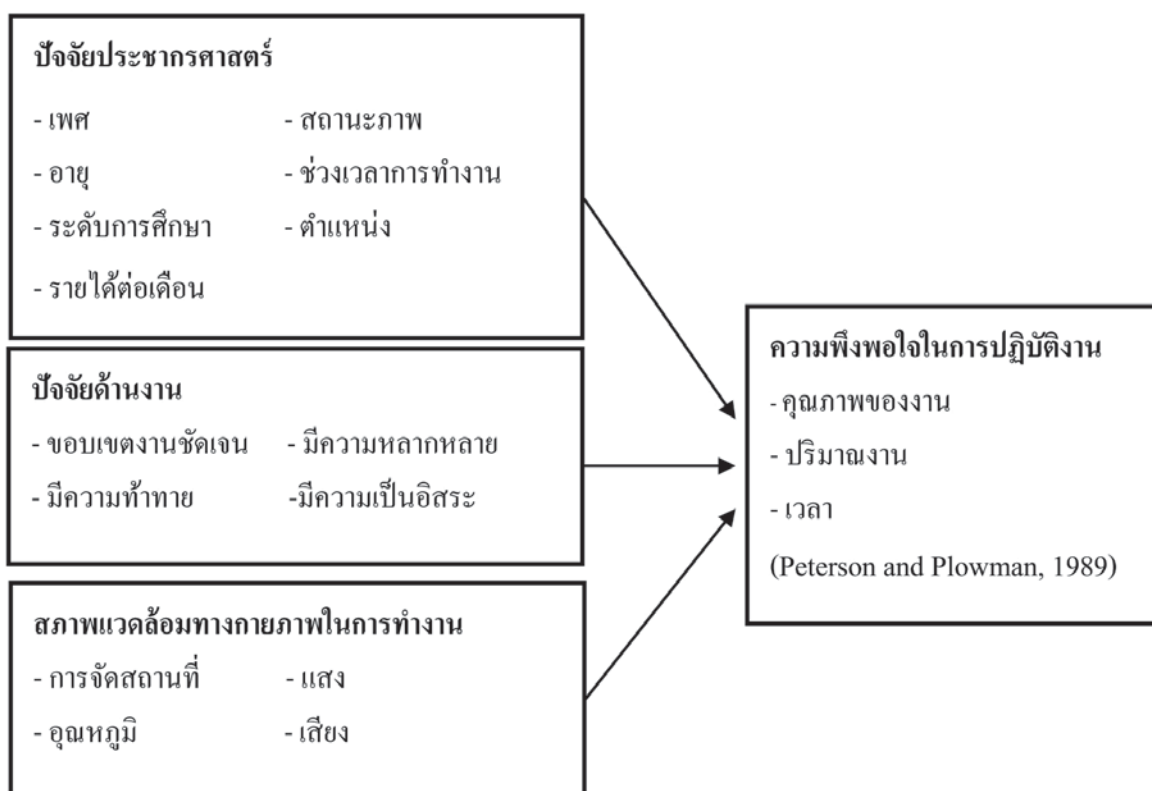
นำงานที่ได้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

2. ปริมาณงาน (quantity) จะต้องมียุทธศาสตร์เพียงพอในการสมดุลกับกำลังคน รวมถึงมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอในการปฏิบัติงาน จำนวนผลงานที่สำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่คาดหวังว่าจะได้รับตรงตามเวลาที่กำหนด

3. เวลา (time) คือ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายและรวมถึงการส่งผลการปฏิบัติงานที่แล้วเสร็จได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดขึ้น จึงจะถือว่าได้มาตรฐาน

4. ค่าใช้จ่าย (costs) ประหยัดค่าใช้จ่าย ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด สิ้นเปลืองน้อยที่สุดแต่มีประสิทธิภาพการทำงานสูงที่สุด และบรรลุเป้าหมายสูงสุด ประสิทธิภาพสูงสุด ได้ผลงานที่ดีที่สุดและมีการวางแผนการดำเนินงานก่อนเริ่มงาน เพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา. จาก พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 2), โดย สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2552, ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านงานขององค์กร มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย
3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ วิทยาลัยการแพทย์แผนไทยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีจำนวนประชากร 65 คน คณะแพทย์ศาสตร์สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีจำนวนประชากร 40 คน คณะแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยรังสิต มีจำนวนประชากร 80 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 185 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษาจังหวัดปทุมธานี คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้จากการโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ผลจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 160 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และหลักการในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบตามสะดวก (convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด โดยใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติและเรียงลำดับ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยด้านงานและสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน และส่วนที่ 3 เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นแบบสอบถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert Scale ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาช่วงของอันตรภาคชั้น (class interval) โดยใช้วิธีการหาช่วงความกว้างระหว่างชั้นตามหลักการค่าเฉลี่ย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2550)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทั้งข้อเสนอแนะปัญหา และอุปสรรค

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่อจัดหมวดหมู่และให้ทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยมีการตั้งระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ด้วยการใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน Independent Sample t - test, One-Way ANOVA (analysis of variance) และ Multiple Linear Regression Analysis
3. การวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด โดยใช้การพรรณนาสรุปเป็นประเด็น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบแบบ Independent Sample t - test และ one -Way ANOVA
2. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านงานขององค์กร มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านการแพทย์แผนไทย

แตกต่างกัน ใช้การทดสอบแบบ Multiple Linear Regression Analysis โดยใช้วิธี Stepwise

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน ใช้การทดสอบแบบ Multiple Linear Regression Analysis โดยใช้วิธี Stepwise

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านงานและสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่างช่วงอายุ 26 - 30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาโท รายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท สถานภาพโสด ส่วนใหญ่ทำงานมาแล้ว 2 - 5 ปี และเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยด้านงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน ในด้านปัจจัยด้านมีขอบเขตงานที่ชัดเจนมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความหลากหลาย ปัจจัยด้านความท้าทาย และปัจจัยด้านความมีอิสระ

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานในด้านปัจจัยด้านแสงมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการจัดสถานที่ ปัจจัยด้านอุณหภูมิ และปัจจัยด้านเสียง

4. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยด้านคุณภาพของงานมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านปริมาณงาน และปัจจัยด้านเวลา

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมุติฐาน

- ปัจจัยประชากรศาสตร์ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพ ตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน และช่วงเวลาการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน

ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างรายได้ต่อเดือน ในรายด้าน พบว่า รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงานแตกต่างกัน และช่วงเวลาการทำงาน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในภาพรวม ด้านคุณภาพของงานและด้านปริมาณงานแตกต่างกัน

- ปัจจัยด้านงานขององค์กร ในด้านปัจจัยการมีขอบเขตงานที่ชัดเจน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน เวลา และในด้านภาพรวม และปัจจัยด้านความมีอิสระ มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน ปริมาณงาน และในด้านภาพรวม

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ด้านปัจจัยในการจัดสถานที่ และด้านแสง มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และในด้านภาพรวม ปัจจัยด้านอุณหภูมิ และเสียง มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านคุณภาพของงาน เวลา และในด้านภาพรวม

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านงาน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษาจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน พบว่ารายได้ต่อเดือนและช่วงเวลาการทำงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน จึงได้ทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทยด้านคุณภาพ แตกต่างกัน ในด้านรายได้ต่อเดือน โดยส่วนใหญ่กลุ่มที่มี

รายได้ 20,001 - 30,000 บาท และช่วงเวลาการทำงานโดยส่วนใหญ่ทำงานมาแล้ว 2 - 5 ปี แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายพุทธิพงษ์ ชิบเข (2555) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานบริษัท G - Able จำกัด พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและประสบการณ์การทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสพร บุญศิลป์ (2553) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการทำงาน และการรับรู้ด้านการบริหารคุณภาพโดยรวมทั่วทั้งองค์การ (TQM) เฉพาะกรณีพนักงานบริษัท นิสสันมอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า รายรับต่อเดือน และระยะเวลาการทำงานต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านงานขององค์กร ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านงาน ด้านมีขอบเขตงานที่ชัดเจน และด้านมีความอิสระ มีผลทางบวกต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงษา พูลเพิ่ม (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทแอ็ดวานซ์ แพคเกจจิ้ง จำกัด พบว่า ปัจจัยด้านความอิสระในการปฏิบัติงาน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน คือ มีอิสระในการควบคุมและตัดสินใจในการปฏิบัติ และสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pavee Suvagondha (2003) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ความพึงพอใจในงานและสิ่งแวดล้อมในงาน พบว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์และการรับรู้สภาพแวดล้อมแตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งจันทร์ ศรีบุญยะแก้ว (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานวัฒนธรรมองค์การ และความสัมพันธ์ของบุคลากร การศึกษาตามอักษยาระดับอำเภอและศูนย์การศึกษา นอกระบบ สังกัดการศึกษาตามอักษยและสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบจังหวัดชลบุรี พบว่า ในด้านงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความพึงพอใจ

ในงานที่ได้รับมอบหมาย งานที่ได้รับมีความหลายและง่ายต่อการปฏิบัติ และสามารถทำสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ได้

3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดสถานที่ ด้านอุณหภูมิ ด้านแสง และด้านเสียง มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในด้านการแพทย์แผนไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลัญชัย จิตต์ประสงค์ (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1 พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายปริญญา เชิดเกียรติพล (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องปฏิบัติการเขียนแบบสถาปัตยกรรม พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องปฏิบัติการเขียนแบบสถาปัตยกรรมในเรื่องของการจัดห้องเฟอร์นิเจอร์ แสง สี และการระบายอากาศแตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการเรียนและการทำงานของผู้เรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิต อมินทลาซ (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน บริษัทไฮ-เทคลาวแอ็พเพเรล จำกัด พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงาน เช่น แสงสว่าง อากาศ และเสียง มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านงาน ในด้านความมีอิสระ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้าน ดังนั้นทางผู้บริหารต้องปรับปรุงปัจจัยด้านงาน ในด้านความมีอิสระ ให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการทำงานด้วยตัวเองอย่างเต็มที่ และให้ได้เนื้องานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ในด้านเสียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้าน ดังนั้นทางผู้บริหารจะต้องจัดการควบคุมสภาพแวดล้อมทางกายภาพในด้านเสียง ให้มีเสียงดังรบกวนในช่วงเวลาการปฏิบัติงานให้น้อยที่สุด

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาการทำงาน 2 - 5 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านการแพทย์แผนไทยได้ดำเนินการเปิดการเรียนการสอนมาประมาณ 10 - 12 ปีเท่านั้น และบวกกับบุคลากรในด้านการแพทย์แผนไทยมีจำนวนน้อย จึงทำให้ผลการศึกษาในช่วงเวลาการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม 2 - 5 ปี

4. จากผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มคุณภาพของงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในด้านปัจจัยด้านงาน ในด้านงานที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีขอบเขตงานที่ชัดเจน มีความอิสระในการทำงานนั้น ๆ อย่างเต็มที่ และในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ควรต้องมีการปรับปรุงปัจจัยทางด้านการจัดสถานที่ อุณหภูมิ แสง และเสียงให้มีความเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงาน

5. จากผลการศึกษาพบว่า ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในด้านปริมาณงานให้สูงขึ้น จะต้องให้ความอิสระในการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุง สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ในด้านการจัดสถานที่ และแสง

6. จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านเวลา สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ จะต้องปรับปรุงปัจจัยด้านงาน ในด้านการมีขอบเขตงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทราบหน้าที่ และขอบเขตของงานที่ปฏิบัติอย่างชัดเจน จึงจะทำให้ระยะเวลาการดำเนินงาน การวางแผน และการส่งงานเป็นไปตามกำหนดที่วางไว้อย่างเหมาะสม และในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ควรจะมีการปรับปรุงในด้านการจัดสถานที่ และแสง

References

- Amintarat, S. (2010). A study of satisfaction with the working conditions of Hi-Tech Laos Apparel Co., Ltd. employees. Master of Management Thesis, Burapha University. (in Thai)
- Boonsin, P. (2010). Perception of TQM and job satisfaction: A case study at Nissan Motor (Thailand) Co., Ltd. Master of Business Administration Thesis, Ramkhumhang University. (in Thai)
- Bureau of Environmental Health, Ministry of Public Health. (2010). Good environment work place. Nontaburi: Author. (in Thai)
- Chertkiettipol, P. (2007). *Physical environment in architecture drawing room*. Master of Architecture Thesis, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. (in Thai)
- Chitprasong, S. (2009). Working environment satisfaction of teacher in Ratchaburi educational area 1. Master of Education Thesis, Muban Chombueng Rajabhat University. (in Thai)
- Lidjaroon, P. (2007). *The educational measurement and evaluation* (6th ed.). Bangkok: House of Kermest. (in Thai)
- Pavee Suvagondha. (2003). *Relationships among creative style preference, job satisfaction, and work environment*. San Diego: Alliant International University.
- Poonpuem, A. (2009). Factors affecting performance of staff in Advanced Packaging Co., Ltd. Master of Business Administration Thesis, Ayuthaya Rajabhat University. (in Thai)
- Salidwanit, S. (2009). *Modern organizational behavior: Concept and theory* (2nd ed.). Pathumtani: Thummasat University. (in Thai)
- Sriboonyakaew, K. (2011). *Relationship between organizational culture and job satisfaction of personnel in district non-formal and informal education center under Chonburi office of the non-formal and informal education*. Master of Education Thesis, Burapha University. (in Thai)
- Thavornwongsakul, J. (2011). *The study of management paradigm which affects to the efficiency of level two-seven's officer in provincial electricity authority head quarters*. Master of Public Administration Thesis, Silpakorn University. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row
- Zipkae, P. (2012). *Performance of staff in G-Able company limited*. Master of Business Administration Thesis, Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)

